

Kontrollkäik Tallinna Vanglasse

1. Ajavahemikul 07.03.2011-29.03.2011 viisid õiguskantsleri nõunikud läbi etteteatatud kontrollkäigu Tallinna Vanglasse (edaspidi ka vangla). Käigul keskenduti ennekõike Tallinna Vanglas karistust kandvate süüdimõistetute põhiõiguste tagatuse hindamisele vangla Magasini tänaval asuvas üksuses.

Tallinna Vangla on põhimääruse kohaselt Justiitsministeeriumi valitsemisalas olev valitsusasutus, mis viib täide vabadusekaotust ja eelvangistust ning korraldab kriminaalhooldust. Tallinna Vangla on kinnine vangla, milles on eelvangistusosakond. Vanglas on mees- ja naissoost täiskasvanud vahistatud ning meessoost täiskasvanud süüdimõistetud. 14.03.2011 seisuga oli Tallinna Vanglas 1157 kinni peetavat isikut¹, sh 743 süüdimõistetut ja 414 vahistatud. Kinni peetavate isikute seas oli sama kuupäeva seisuga 1 alaealine, 43 naist ja 8 eluaegset vangistust kandvat isikut.

Õiguskantsler on teinud Tallinna Vanglasse põhjalikuma kontrollkäigu 2005. aastal ja 2008. aastal. 2005. aastal juhtis õiguskantsler muuhulgas tähelepanu asjaolule, et kinnipeetavate eluhoonetes puuduvad soe vesi ja võimalused riiete kuivatamiseks. 2008. aasta kontrollkäigul osutas õiguskantsler teiste puuduste kõrval ka vajakajäämistele olmetingimustes (kartserikambrite olukord ja pesemistingimused eelvangistushoonetes).²

2. Kontrollkäigul kontrollis õiguskantsler, täites ühtlasi piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärlikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokollis artiklis 3 sätestatud riigi ennetusametuse funktsiooni, kuidas on tagatud vanglas kinni peetavate isikute põhiõigused ja –vabadused.

3. Õiguskantsleri nõunikud vestlesid 07.03.2011-10.03.2011 usalduslikult 56 kinni peetava isikuga. Kinni peetavad isikud, kellega usalduslikult vestelda, valiti vanglast eelnevalt saadud nimekirjast juhuvaliku meetodi alusel.

Lisaks vestlustele kontrollis õiguskantsleri nõunik 11.03.2011 valikuliselt kinni peetavate isikute isiklikke toimikud ja tutvus 2011. aastal relvade, jõu ja erivahendite kasutamist puudutavate dokumentidega. Samuti tegid õiguskantsleri nõunikud 15.03.2011 vangla territooriumil ringkäigu ning külastasid kahte eelvangistushoonet, pääslahoonet (kus on ka lühi- ja pikaajaliste kokkusaamiste ruumid), kartserihoonet, süüdimõistetute eluosakondi, duširuumi, sööklad, palvelat, spordisaali, raamatukogu, õppehooneid ja administratsioonihoonet. Ringkäigule kaasati ekspertidena päästeametnikud, kelle ülesandeks oli tuleohutusnõuete järgimise kontrollimine Tallinna Vanglas. Ringkäigul vesteldi valikuliselt kambrites ka kinni peetavate isikutega. 29.03.2011 toimus kokkuvõttev vestlus vangla juhtkonnaga.

4. Soovitused ja ettepanekud

Sissejuhatavalt tõdeb õiguskantsler, et nii vestlustel kinni peetavate isikutega kui ka ringkäigul ilmnes, et kogu vangla hoonestik on äärmiselt amortiseerunud ja mingeid suuremaid parendusi vangla hoonetele viimasel ajal tehtud pole. Samuti ei sobi vangla hooned kaasaegse ning õigusriikliku vangistuse ja eelvangistuse täideviimiseks. Vangla on

¹ Mõiste kinni peetav isik tähistab järgnevalt üldmõistena nii kinnipeetavaid kui vahistatud.

² Varasemate kontrollkäikude kohta on võimalik infot leida õiguskantsleri tegevuse ülevaadetest, mis on kättesaadavad arvutivõrgus aadressil: <http://www.oiguskantsler.ee/?menuID=17>.

rajatud hoopis teistsuguse mudeli järgi toimiva karistusasutusena. Vanglas on küll 1990-datel aastatel tootmishoonetest ringi kohandatud eelvangistushooned, milles vangistuse ja eelvangistuse kandmine toimub kambersüsteemil, ent valdav osa kinnipeetavaid kannab Tallinna Vanglas karistust hoonetes, mis kujutavad endast ühiselamutüüpi hooneid, kus igas eluosakonnas on võrdlemisi suured kambrid (vestlustel kinnipeetavatega ilmnes, et enamasti on kambrid 5-11 inimesele) ja kogu eluosakonna peale (kus on ligikaudu 90 inimest) on vaid üks sanitaarruum kraanikausside, WC-pottide ja pissuaaridega (igat neist kinnipeetavate sõnul mitte üle 5). Tallinna Vangla direktori 16.04.2009 käskkirjaga nr 21 kinnitatud Tallinna Vangla kodukorra (edaspidi ka kodukord)³ p 1.2.1.3 nimetab neid kinnipeetavate kambritesse majutamiseks mõeldud hooneteks, mille osas on antud kokkuvõttes edaspidi lühiduse huvides kasutatud terminit vangistussektsiooni hooned.

4.1 Isikliku hügieeni eest hoolitsemine ja öisel ajal tualeti kasutamine

Kinnipeetavate sõnutsi ja ka ringkäigul nähtu põhjal polnud Tallinna Vangla kambrites sooja vett. Vangistussektsiooni hoonete kambrites puudus veevõrk ja WC kasutamise võimalus sootuks. Eelvangistushoonetes on kambrites seinaga eraldatud ja uksega suletav WC, milles kloseti kohal on külma vee kraan. Sooja veega duši on võimalik vangistussektsiooni hoonetes karistust kandvatel isikutel kasutada vaid territooriumil olevas eraldi hoones, milles on dušid, ja eelvangistushoonetes viibivatel kinni peetavatel isikutel sama hoone vastavates duširuumides. Sellist pesemisvõimalust saab kasutada vähemalt kord nädalas, lisaks sellele veel pärast töölt naasmist (kinnipeetavad, kes tööl käivad) ja spordisaali kasutamist.

Vangistussektsiooni hoonetes karistust kandvatel kinnipeetavatel on pesu võimalik pesta kas samaaegselt duši all käimise võimalusega või ka eluosakonnas, selleks vajadusel ise keedukannuga vett soojendades. Pesu⁴ kuivatamise võimalusi hindasid kinni peetavad isikud väheseks – pesu saab kuivatada vaid kambri radiaatoritel, voodite otstel või vangistussektsiooni hoonetes õues suitsetamiseks mõeldud kohta paigaldatud nõöridel. Kambris pesu kuivatamine tekitab kambri kinni peetavate isikute hinnangul liigset niiskust.

Ajal, mil kambrite ukseid on ööseks suletud, tuleb vangistussektsiooni hoonete kinnipeetavate sõnul WC-sse ja joogiveekraani juurde pääsemiseks anda vastava nupuga signaal valvurile, kes lubab kambri kaupa WC-d küllastada vastavalt järjekorrale. Kinni peetavad isikud kurtsid, et tihti ununeb valvuritel selleks soovi avaldanud isikuid WC-sse viia ja on olnud juhtumeid, kus oodata on tulnud enam kui tund.

Piinamise ja Ebainimliku või Alandava Kohtlemise või Karistamise Tõkestamise Euroopa Komitee (edaspidi ka CPT) standardite (edaspidi ka CPT standardid) kohaselt on vanglate inimliku keskkonna väga oluline komponent ka püsiv võimalus korralike tualettruumide kasutamiseks ja hoolitsemine hügieeni eest. Kambris peaks olema tualett (eelistatavalt kambri sanitaarosas) või tuleks liigse viivituse ja igal ajal (ka öösel) kinni peetavad isikud vajaduse korral kambri tualetti lubada. Kinni peetavatele isikutele peaks võimaldama oludele vastava pesemisvõimaluse. Samuti on soovitatav, et kambri oleks veevõrk.⁵ Kinni

³ Tallinna Vangla direktori 16. 04.2009 käskkirjaga nr 21 kinnitatud Tallinna Vangla kodukord. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.vangla.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=51377/Tallinna+vangla+kodukord.pdf>. Vangla võrgulehel kättesaadavat kodukorra redaktsiooni on viimati muudetud Tallinna Vangla direktori 02.06.2010 käskkirjaga nr 45.

⁴ Mõeldud on neid pesuesemeid, mille pesemist vangla tasuta ei taga (sokid, aluspesu).

⁵ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment

peetaval isikul peab olema võimalik vastavalt vajadusele kasutada tualetti ning pesta. Tualett peab olema puhas ning kinni peetavale isikule peab olema tagatud piisaval määral privaatsust.⁶ Teisisõnu peavad kinnipidamistingimused olema korraldatud nii, et isikul oleks vajadusel võimalik igal ajal tualetti kasutada. CPT on lugenud ebarahuldavaks olukorra, kus isik peab ootama tualetti pääsemist pikka aega (s.t kuni tund).⁷

Vangistusseaduse (edaspidi ka VangS) § 50 lõige 1 sätestab, et kinnipeetav peab hoolitsema oma isikliku hügieeni eest. VangS § 50 lõike 2 kohaselt võimaldatakse kinnipeetavale vähemalt üks kord nädalas, samuti vanglasse vastuvõtmisel saun, vann või dušš. Õiguskirjanduses leitakse, et VangS § 50 lõige 1 peab silmas isikliku hügieeni miinimumnõudeid (pesemine, tualeti kasutamine jms).⁸

Kodukorra p 14.3.1.7 ja 14.3.1.8 keelavad kinni peetaval isikul kinnitada kambrisse nõore mis takistavad kambri visuaalset kontrollimist ja riputada oma magamiskoha ette eesriideid. Seega võib pesu kuivatamine kambris voodi konstruktsioonelementidel ja omavoliliselt kinnitatud nõoridel tuua kaasa kinni peetava isiku poolt vangla kodukorra rikkumise ja distsiplinaarkaristuse.

Õiguskantsler on seisukohal, et vangla peab tegema piisavaid pingutusi, et võimaldada kinni peetavatele isikutele inimväärikat elu seeläbi, et isikutel oleks võimalik pesta ennast, oma pesuesemeid ja kasutada ilma ebamõistlikke kannatusi talumata WC-d ja sellega ühtlasi täita VangS § 50 lõikes 1 toodud kohustust.

Kehtiv õigus ei nõua sõnaselgelt, et kinnipeetavale peaks võimaldama sauna, vanni või dušši rohkem kui kord nädalas ja sooja veega duši all pesemise võimaluse Tallinna Vangla kinni peetavate isikute sõnutsi vähemalt kord nädalas tagab. Siiski leiab õiguskantsler, et olmetingimuste parendamise seisukohalt ei pruugi ülemäära suurt ressursikulu nõuda ka vangistussektiooni hoonete eluosakondade sanitaarruumis sooja vee kasutamise võimaluse tekitamine nt elektriboilerite paigaldamise näol. See looks paremad võimalused igapäevaseks enda ja pesu pesemiseks, samuti teeks lihtsamaks nõude pesemise (kuna vangistussektiooni hoonetes viibivaid kinnipeetavaid toituldatakse eluosakonnas).

Seega teeb õiguskantsler soovitusel varustada vangistussektiooni hoonete eluosakonnad sooja vee kasutamise võimalustega nt elektriboilerite paigaldamise näol.

Pesu (sh märjaks saanud rätikute) kuivatamise võimaluste osas ei saa heaks lahenduseks pidada seda, et pesu kuivatamine toimub vangistussektiooni hoonetes karistust kandvatel kinnipeetavatel kas kambris või väljas suitsunurgas. Kambrites ei pruugi olla küllaldaselt võimalusi pesu kuivama riputamiseks nii, et sellega ei eirataks keeldu kinnitada kambrisse nõore või riputada järelevalve teostamist takistavaid esemeid kambri sisustusele (nt pesemast tülles suurem rätik). Samuti võib pidada tõepäraseks kinnipeetavate väiteid, et pesu massiline kuivatamine kambrites tekitab ülemäärast niiskust ning et märja pesu kuivatamine paikkonnas, kus kinnipeetavad suitsetavad, võib jätta pesule ebameeldiva tubakasuitsu lõhna.

(CPT) standards. ("Substantive" sections of the CPT's General Reports). Lk 16, p 49. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>.

⁶ CPT raport Kreeka Valitsusele 20.02-27.02.2008 toimunud visiidi kohta, CPT/Inf (2008)3, p 25; CPT raport Soome Valitsusele 20.04-30.04.2008 toimunud visiidi kohta, CPT/Inf(2009)5, p 22.

⁷ CPT raport Soome Valitsusele 07.09-17.09.2003 toimunud visiidi kohta, CPT/Inf(2004)20, p 21.

⁸ J. Sootak. Kommentaarid §-le 50. - L. Madise, P. Pikame, J. Sootak. Vangistusõigus. Tallinn 2009, § 50, komm 2.

Seega teeb õiguskantsler Tallinna Vanglale soovitus luua pesukuivatamisvõimalused ka vangistussektiooni hoonete eluosakondades (näiteks selleks eraldatud ja vastavalt varustatud ruumides), samuti luua vangistussektiooni hoonete juures pesu kuivatamise võimalus väljas ka mujal, kui vahetult suitsetamiseks ette nähtud hooviosas.

Seoses WC kasutamise võimalustega öisel ajal tõdeb õiguskantsler, et ehkki kehtiv õigus tualeti kasutamise osas eraldi regulatsiooni ette ei kirjuta, on õiguskantsleri hinnangul üle 30 minuti pikk ooteaeg pärast vastava soovi avaldamist WC kasutamise võimaluse saamiseks ülemäära pikk. Õiguskantsler on seda küsimust vaagitud ka menetluses, mis puudutas lühiajalise kinnipidamise kambrite tingimusi.⁹ Menetluse tulemusel leidis õiguskantsler, et reeglina peaks kinni peetav isik saama tualetti esimesel võimalusel ja ilma liigse viivitusega, kuid kindlasti mitte hiljem kui 30 minutit peale vastava soovi esitamist. Erisusi tuleb teha isikutele, kelle terviseseisund seda nõuab.

Õiguskantsler teeb soovitus analüüsida vangistussektiooni hoonetes öisel ajal, mil kambrite ukсед on lukustatud, WC kasutamise võimalusi ja tegelikku praktikat ning tagada, et kinnipeetav ei peaks tualeti kasutamiseks pärast vastava soovi esitamist ootama enam, kui 30 minutit.

4.2 Raamatukogu kasutamise võimalused vangistussektiooni eluhoonetes

Vestlustel kinnipeetavatega ja ka ringkäigul raamatukogu külastades ilmnes, et vangla raamatukogus on küll suur hulk raamatuid, mis on kataloogi kantud, ent vangistussektiooni hoonetesse viiakse raamatud raamatukogu töötajate valikul kastiga ja laenutada saab üldjuhul vaid neid teavikuid, mis on nimetatud kastis või kui isik teab konkreetset teost, siis avaldada ka soovi laenutada konkreetset raamatut. Kogu vangla raamatukogu nimekirja alusel tellida teavikuid vangistussektiooni hoonete eluosakondades väidetavalt ei saa.

Tuleb rõhutada, et VangS § 6 lõikes 1 toodud vangistuse täideviimise eesmärkide (milleks on kinnipeetava suunamine õiguskuulekale käitumisele ja õiguskorra kaitsmine) saavutamiseks on oluline sobivalt komplekteeritud teostega raamatukogu kasutamise võimaluse olemasolu. Lugemisega aega sisustav kinnipeetav arendab sobiliku lektüüri olemasolul oma vaimseid võimeid ja avardab teadmisi, mis tulevad kasuks kinnipeetava teadmistepagasi suurendamisel ja aitavad kahtlemata kaasa tulevasele õiguskuulekale elule.

Vangla raamatukogu olulisust rõhutab ka Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee soovitusena nr REC(2006)2 kinnitatud "Euroopa vanglareeglistiku"¹⁰ (edaspidi vanglareeglistik või EVR) punkt 28.5, mille kohaselt peab igas vanglaasutuses olema raamatukogu kõigi vangide jaoks, mis on varustatud suure valikus ajaviite- ja õppematerjalidega paber- ja muudel infokandjatel. EVR ei ole küll kehtiva õiguse osa ja selle täitmine riigile kohustuslik, ent Riigikohus on rõhutanud EVR-is sätestatu tähtsust, nentides, et: "Soovitusliku iseloomuga "Euroopa Vanglareeglistiku" normid ei ole küll õiguslikult siduvad, kuid neid tuleks käsitada eesmärkide ja põhimõtetenä, mille täitmise poole püüelda ja millest võimaluse korral juhinduda Eesti õigusaktide tõlgendamisel ja rakendamisel."¹¹

⁹ Õiguskantsleri 26.03.2009 kiri nr 7-7/081380/0901979.

¹⁰ Euroopa Nõukogu Ministrite Komitee soovitus liikmesriikidele nr REC(2006)2 Euroopa vanglareeglistiku kohta. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.coe.ee/?arc=&op=body&LaID=1&id=166&art=367&setlang=est>.

¹¹ RKHKm 05.02.2009, nr 3-3-1-95-08, p 9.

Kodukorra p 4.8 sätestab, et kinni peetavale isikule võimaldatakse raamatukoguteenuse kasutamist raamatukoguhoidja poolt graafiku järgi mitte harvemini kui kord kuus raamatukogu tellimisnimekirjade alusel. Raamatu võib tellida teema või konkreetse nimetuse järgi.

Õiguskantsler leiab, et piisavalt tõhus raamatukogu kasutamise võimalus on oluline osa isikute õiguskuulekale teele suunamise protsessis ning kinni peetav isik peaks saama laenutada võimalikult kõiki raamatukogus olevaid ja laenutamiseks antavaid teavikuid. Seda võimaldaks vänglas välja kujunenud praktikast tõhusamalt lahendus, kus kinni peetavad isikud saaksid teoseid laenutada ka tellimisnimekirjade alusel, millest isik saab ise sobivaid teoseid valida ja võimalusel laenutada. Selline lahendus vastaks kodukorra punktile 4.8 ja võimaldaks kinni peetavatel isikutel raamatukogu tõhusamalt kasutada.

Seega teeb õiguskantsler soovitusel võimaldada kõigile vängla kinni peetavatele isikutele tellida laenutamiseks raamatuid vängla raamatukogust kõigist raamatukogus laenutamiseks pakutavate raamatute nimekirjast.

4.3 Tele- ja raadiosaated.

Vestlustest vangistussekttsiooni hoonete kinnipeetavatega ilmnes, et vängla pakub võimalust tele- ja raadiosaateid jälgida vaid kinnipeetavatele kuuluvate seadmete (telerid, raadiod) vahendusel. Kinnipeetavate sõnul lubatakse ühte kambriisse vaid üks teler ja üks raadio. Seejuures peab isik, kellele vastav seade kuulub, tasuma seadme kasutamise eest vastavalt VangS § 31 lõigetes 2-4 ja justiitsministri 30.11.2000 määrusega nr 72 kehtestatud "Vängla sisekorraeeskirja" (edaspidi ka vängla sisekorraeeskiri või VSE) §-des 59¹-59³ sätestatud.

Kuna vangistussekttsiooni hoonete kambrites on palju kinnipeetavaid (ka üle 10), kes on sageli eri huvidega ja kellel on erinev emakeel, siis tekib kinnipeetavate sõnul aeg-ajalt arusaamatusi tele- ja raadiosaadete jälgimisel. Kurdeti ka, et kui isik, kellele vastav elektriseade (teler, raadio) kuulub, vabaneb, tuleb oodata tihti kuni kuu aega, enne kui lubatakse mõnel kinnipeetaval kambriisse kasutamiseks telerit või raadiovastuvõtjat.

Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi ka PS) § 44 lõige 1 sätestab, et igapähe on õigus vabalt saada üldiseks kasutamiseks levitatavat informatsiooni. Selle õiguse realiseerimiseks seoses vänglas viibimisega kaasnevate piirangutega, on seadusandja pannud vänglale VangS § 31 lõikes 1 kohustuse tagada võimalus jälgida raadio- ja televisioonisaateid.

Õiguskirjanduses on leitud, et VangS § 31 lõikes 1 toodu kohustab vänglat tagama kinnipeetavale võimaluse kuulata raadiot ja vaadata telerit olenemata sellest, kas tal on isiklik raadio või teler. Tegemist on ühe vänglavälise suhtlemise vormiga, mida vängla peab soodustama.¹²

Õiguskantsler nõustub sellise vaatenurgaga ja leiab, et lubamatu on jätta täitmata seaduses sätestatud kohustus tagada võimalus jälgida raadio- ja televisioonisaateid või võimaldada seda vaid kinni peetavate isikute isiklike telerite ja raadiotega (mille kambriisse lubamine või mittelubamine sõltub vänglateenistuse diskretsioonist). Vangistusseaduse mõtteks ei ole

¹² J. Sootak. Kommentaarid §-le 31. - L. Madise, P. Pikame, J. Sootak. Vangistusõigus. Tallinn 2009, § 31, kumm 1.

õiguskantsleri hinnangul see, et vangla saaks jätta tagamata VangS § 31 lõikes 1 toodud kohustuse või tagada seda pelgalt VangS § 31 lõikes 2 toodud kinni peetavate isikute isiklike elektriseadmetega (mille kasutamise eest isikud ka vastavalt VangS § 31 lõigetele 3 ja 4 ise tasuvad). Seega peaks vangla tagama kinnipeetavatele vangistusseksiooni hoonetes võimaluse tele- ja/või raadiosaadete jälgimiseks ka sõltumata kinni peetavate isikute isiklikest elektriseadmetest.

Vangistusseadus ega selle rakendusaktid ei täpsusta, kuidas peab vangla täitma VangS § 31 lõikes 1 toodud kohustust. Samas on ilmne, et kohustus peab olema täidetud nii, et see ei moonutaks vastava õiguse olemust või ei muudaks seda sisuliselt kasutamatuks. Teised vanglad on lahendanud küsimuse kas teleri paigutamiseks nn päevaruumi (Viru Vangla) või eluosakonna koridori (Harku ja Murru Vangla Harku hoonetes). Arvestades vangistusseksiooni eluosakondade kambrite suurust, võib mõeldav olla ka lahendus paigutada teler igasse kambrisse. Konkreetse lahenduse saab kõiki võimalusi kaaludes leida vangla.

Õiguskantsler teeb soovitusel püüda leida lahendusi, mis võimaldaks pakkuda vangistusseksiooni hoonetes karistust kandvatele kinnipeetavatele tele- ja/või raadiosaadete jälgimise võimalust ka sõltumata kinni peetavate isikute isiklikest elektriseadmetest.

Kuni pole leitud võimalust pakkuda vangistusseksiooni hoonetes tele- ja/või raadiosaadete jälgimiseks vangla poolt tagatud elektriseadmetega, tuleks pöörata tähelepanu kambritesse elektriseadmete lubamisel ka asjaolule, et võimalikult lühike oleks aeg, mil kambris puuduvad teler ja raadio. Eeskätt tähendaks see seda, et kui isik, kellele kuulus kambris ainus kasutuses olev teler või raadio, vabaneb või paigutatakse ümber ja samast kambrist on mõni kinnipeetav esitatud taotluse saada kambrisse kasutamiseks teler või raadio, menetletakse taotlust võimalikult kiiresti, et tagada isikutele VangS § 30 lõikes 1 sätestatud õigus jälgida tele- ja raadiosaateid.

4.4 Interneti kasutamise võimalused

Ringkäigul kontrollisid õiguskantsleri nõunikud, kuidas on kinnipeetavatel võimalik Interneti vahendusel ligi pääseda ametlikele õigusaktide andmebaasidele ja kohtulahendite registrile. Vanglaametnike sõnul on selleks Tallinna Vanglas kaks arvutit – üks ühes eelvangistushoonetest ja teine usutalitusteks kasutatava ruumi kõrval, mida kasutavad vangistusseksiooni hoonetes karistust kandvad kinnipeetavad. Õiguskantsleri nõunikud kontrollisid viimatinimetatud ruumis oleva personaalarvuti kaudu Interneti kasutamise võimalusi.

Interneti kasutamiseks mõeldud ruum kujutab endast pigem trepimadet, ringkäigu ajal (15.03 umbes kella 16.00-16.30 paiku) paistis monitori taga olevast aknast kasutajale näkku päike (puudus kardin) ja samasse ruumi oli ladustatud kõikvõimalikku muud inventari (nt külmkapp). Personaalarvuti sisselülitamisel pakkus avanev veebileht nelja linki vastavalt Riigikohtu, Riigi Teataja, kohtulahendite andmebaasi ja Euroopa Inimõiguste Kohtu võrgulehtedele. Linkidele klikkides ilmnas, et lehed avanevad äärmiselt aeglaselt, samuti ei olnud võimalik pääseda Euroopa Inimõiguste Kohtu lehele.

Eesti Vabariigi põhiseaduses kaitseb isiku õigust vabalt saada üldiseks kasutamiseks levitatavat infot juba eelpool nimetatud PS § 44 lõige 1. See õigus hõlmab ka Internetis

levitatavat teavet.¹³ Õigust Interneti vahendusel üldiseks kasutamiseks levitatava teabega tutvuda on seadusandja tuntavalt piiranud VangS § 31¹ toodud ulatuses – st kinnipeetavale on lubatud kasutada Interneti vanglateenistuse poolt selleks kohandatud arvutites, mille kaudu on vanglateenistuse järelevalve all võimaldatud juurdepääs ametlikele õigusaktide andmebaasidele ja kohtulahendite registrile.

Õigusaktide andmebaasid ja kohtulahendite registrid on omakorda kaaluka tähendusega kinni peetavatele isikutele enda õiguste kaitseks vajaliku teabega tutvumisel. Seepärast peab õiguskantsler oluliseks, et kõikvõimalikud infokanalid, mille vahendusel isik saab teavet oma põhiõiguste kaitse võimaluste kohta, peavad olema kinni peetavatele isikutele võimalikult lihtsalt kasutatavad.

Seadus ei kirjuta ette konkreetseid tingimusi, mil moel peab vangla võimaldama isikutele Interneti kasutamist ja seetõttu ei saa antud juhul välja tuua konkreetsete ja õigusnormides selgelt sätestatud nõuete eiramist vangla poolt, ent õiguskantsleri hinnangul ei tohiks kinnipeetavale seadusega lubatud õiguse realiseerimise tingimused olla kujundatud selliselt, et õiguse kasutamine on põhjendamatult keeruline või ebamugav.

Internetis kinni peetavatele isikutele lubatud materjalidega tutvumise puhul on kinnipeetavale oluline ka võimalus saada teha veebist leitud teabest väljatrükke. See võimaldab isikul olulisemate ja tema õiguste kaitseks vaja minevate materjalidega tutvuda ka muul ajal ning kasutada neid oma pöördumiste koostamisel ka kambris.

Tagamaks kinni peetavatele isikutele neile lubatud ulatuses Interneti kasutamise õiguse võimalikult ladusat ja mugavat kasutamist, teeb õiguskantsler soovitusena kaaluda võimalust tagada vangistussektis karistust kandvatele isikutele Interneti kasutamise võimalus mõnes teises ja sobivamas ruumis. Kui vangla otsustab jätkata Internetile ligipääsu võimaluse pakkumist samas paigas, tuleks olemasolevaid kasutustingimusi parendada. Aknast sisse paistev päikesevalgus ei tohiks pimestada arvuti taga istujat, samuti tuleks luua võimalused teha veebist leitud materjalist (miks mitte ka tasu eest) väljatrükke. Vanglateenistus peaks hoolitsema, et pakutavad veebilingid avaneksid (sh kontrollimisel mitteavanenud link Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendite andmebaasi lehele).

4.5 Pikaajalised kokkusaamised

Vestlustel kinnipeetavatega ja ka ringikäigul ilmnis, et Tallinna Vanglas on võimalik pikaajalist kokkusaamist saada kolmel päeval nädalas (vastavalt saabuda esmaspäeval ja lahkuda teisipäeval, saabuda kolmapäeval ja lahkuda neljapäeval ning saabuda reedel ja lahkuda laupäeval).

PS § 27 lõige 1 sätestab, et perekond on rahva püsimise ja kasvamise ning ühiskonna alusena riigi kaitse all. Sellest normist on tuletatud õigus riigi positiivsele tegevusele, mis aitaks isikul elada täisväärtuslikku perekonnaelu.¹⁴

Riigikohus on sedastanud, et: "Õigus riigi positiivsele tegevusele, mis aitaks isikul elada Eestis täisväärtuslikku perekonnaelu, ei ole piiramatu põhiõigus. Põhiõiguse või vabaduse

¹³ Sellisele järeldusele on jõudnud ka Riigikohus. Vt RKÜKo 07.12.2009 nr 3-3-1-5-09, p 20-21.

¹⁴ U. Lõhmus. Kommentaarid §-le 26. – Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn 2008, § 26 komm 3.

piiramise põhjuseks võib olla mõni teine sama kaaluga õigusvääratus. Piirangu põhjustena saab arvesse võtta teiste isikute põhiõigusi ja vabadusi või põhiseaduse norme, mis kaitsevad kollektiivseid hüvesid."¹⁵

Vanglakaristuse kandmine kuriteo toimepanemise eest väljendab ühiskonna hukkamõistu isiku rünnete eest ühiskonnas väärtustatud õigushüvede vastu. Vanglakaristus on üldiselt aktsepteeritud meetod kurjategija suunamiseks õiguskale teele ning teenib kahtlemata teiste isikute põhiõiguste ja kollektiivsete õigushüvede kaitsmise eesmärki. Arusaadavalt toob vanglakaristus endaga kaasa tuntavad piirangud isiku õigusele elada täisväärtuslikku perekonnaelu ja need piirangud on eelviidatud põhjustel ka õigustatud.

Teisalt on seadusandja VangS § 6 lõikes 1 seadnud vanglakaristuse eesmärgiks kinnipeetava suunamise õiguskale teele ja õiguskorra kaitse. Samuti on seadusandja möönnud VangS § 23 lõigetes 1 ja 2, et positiivsete sotsiaalsete sidemete säilitamine on kinnipeetava resotsialiseerimise seisukohalt oluline ning vangla on kohustatud soodustama kinnipeetavate vanglavälisest suhtlemist. Ka Riigikohus on kinnitanud, et: "Kinnipeetava sotsiaalsete sidemete säilitamine aitab kindlustada vangistuse täideviimise eesmärgi (VangS § 6 lõige 1) saavutamist."¹⁶ Ehk kokkuvõtlikult, vangistus oma olemusest tulenevalt piirab isiku õigust perekonnaelu puutumatusse, kuid teisalt ei tohi piirangud kujuneda selliseks, mis muudaks selle põhiõiguse sisutühjaks ja töötaks vastu vangistuse eesmärkide saavutamisele.

Vangistusseadus näeb ette erinevaid vanglavälise suhtlemise võimalusi, mille hulgas on ka pikaajalised kokkusaamised.

CPT on oma standardites rõhutanud, et kinnipeetavate jaoks on väga tähtis kontakti säilitamine välismaailmaga. Eelkõige tuleb tarvitusele võtta meetmed, mis kindlustaksid nende suhtlemise oma perekonna ja lähemate sõpradega. Juhtprintsiks peaks olema välismaailmaga kontakteerumise edendamine. Piirangud, mida siin kehtestatakse, peaksid põhinema üksnes eriti tähtsatel julgeolekuhüvedel või ressursikaalutlustel. CPT rõhutab, et on vaja paindlikult kohaldada külastusreegleid ja lubada vis-à-vis telefonikontakte neile kinnipeetavatele, kelle perekonnad elavad kaugel vahemaa taga (mille tõttu ei ole regulaarne külastamine teostatav). Näiteks võiks võimaldada külastusaja akumuleerimist või pakkuda soodsamaid võimalusi telefonikontaktideks oma perekonnaga.¹⁷

EVR punkt 24.1 sätestab, et vangidel tuleb maksimaalselt võimaldada suhelda oma perekonna, muude isikute ja vanglaväliste organisatsioonidega kirja, telefoni või muude sidevahendite teel ning kokku saada eespool nimetatud isikutega. Vanglareeglistiku punktide 24.4 ja 24.5 kohaselt peavad kokkusaamised võimaldama vangidel säilitada ja arendada perekondlikke suhteid võimalikult normaalsel viisil ning vanglaasutused aitavad vangidel säilitada küllaldast sidet välismaailmaga ja tagavad neile selleks asjakohase toetuse.

Reeglina on kinnipeetava suhted perekonnaga sellised, mille säilitamine ja tugevdamine ei avalda negatiivset mõju kinnipeetava õiguskale käitumisele suunamisele. Samas aitavad pikaajalised kokkusaamised tunduvalt vähendada isikute retsidiivsusriske.

¹⁵ RKPJKo 05.03.2001, nr 3-4-1-2-01, p 15.

¹⁶ RKHKo 01.03.2007, nr 3-3-1-103-06, p 9.

¹⁷ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) standards. ("Substantive" sections of the CPT's General Reports). Lk 16, p 51. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>.

Õiguskantsler peab probleemiks praktikat, mille kohaselt toimuvad pikaajalised kokkusaamised päevadel, mis ei pruugi alati sobida kinnipeetavate lähedastele. Õigus pikaajalisele kokkusaamisele muutub üsna sisutühjaks, kui selle realiseerimist takistab töö, et kokkusaamisi korraldatakse eeskätt vanglale sobivatel aegadel, mil töö või koolis käival kokkusaajal ei ole ilma oluliste raskusteta võimalik oma lähedast kinnipeetavat külastada.

Seepärast annab õiguskantsler soovitus leida võimalused lubada pikaajalisi kokkusaamisi väljastpoolt tulevatele kokkusaajatele eelduslikult sobivamal ajal (eeskätt nädalavahetustel ja puhkepäevadel nii, et isikud saabuks kokkusaamisele laupäeval ja lahuks pühapäeval). Selleks võiks suunata täiendavat ressursi pikaajaliste kokkusaamiste korraldamisse ja seeläbi võimaldada kokkusaamisi ka nädalavahetustel.

4.6 Telefoni kasutamine

Vestlustel kinnipeetavatega ja ka ringkäigul ilmnas, et vangistussektsooni hoonete eluosakondades on kinnipeetavatele kasutamiseks vaid 1 telefoniaparaat eluosakonna kohta. Aparaaadi kasutamiseks on kindlad ajavahemikud (kuni 6,5 tundi päevas. Eluosakonnad on suured (kontrollkäigu ajal oli nt S3 eluosakonnas üle 90 kinnipeetava). Kinnipeetavate sõnul moodustavad järjekorra kinnipeetavad ise, sellest hoolimata on keeruline isikule sobival ajal (nt mis sobiks ka töö või koolis käivatele lähedastele) telefoni kasutada.

PS §-id 26 ja 27 seavad riigi ette kohustuse kaitsta isikute perekonnaelu ning sellesse kergekäeliselt mitte sekkuda. VangS § 23 kohaselt on vanglavälise suhtlemise eesmärgiks kinnipeetava positiivsete kontaktide säilitamine ning vanglateenistus peab positiivseid kontakte välismaailmaga soosima. Positiivseteks kontaktideks ongi just ennekoike suhted perekonna ja lähedastega. VangS § 28 sätestab kinnipeetava õiguse telefonikõnedele ja viitab, et need toimuvad vangla sisekorraeeskirjas sätestatud korras. VSE § 51 lõike 2 kohaselt peab kinnipeetav helistada saama vähemalt kord nädalas.

EVR punktid 24.1, 24.4 ja 24.5 rõhutavad positiivsete kontaktide tähtsust ja vangla kohustust neid soosida. Ka eelpool viidatud CPT standardite punktis 51 rõhutatakse välismaailmaga positiivsete kontaktide pidamise soodustamist.¹⁸

Õiguskantsleri hinnangul ei saa sellise kinnipeetavate arvu ja telefonikasutamise aja juures välistada võimalust, et nõrgemad või muidu vähemat mõjujõudu omavad kinnipeetavad ei saa mõnes eluosakonnas telefoni kasutada ka VSE § 51 lõikes 2 sätestatud miinimumi ulatuses. **Sellise riski vältimiseks teeb õiguskantsler soovitus suurendada vangla vangistussektsooni hoonete eluosakondades telefoniaparaatide hulka.**

4.7 Kontaktisikutega suhtlemine

Vestlustel kinnipeetavatega ja ka kontrollkäigul ilmnas, et vangistussektsooni hoonetes olevaid eluosakondi teenindab vaid üks inspektor-kontaktisik eluosakonna kohta, kes võtab kinnipeetavaid vastu vaid ühe tunni jooksul igal tööpäeval. Ka ilmnas, et isikule igapäevaselt vaja minevate dokumentide blanketid ja õigusaktide väljatrukid asuvad inspektor-kontaktisikute kabinetis. S3 eluosakonna inspektor-kontaktisiku uksele olev silt teavitab eesti

¹⁸ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) standards. ("Substantive" sections of the CPT's General Reports). Lk 16, p 51. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>.

ja vene keeles, et: "Inspektor-kontaktisiku vastuvõtt on kl 15:00-16:00. Muul ajal sisenemine on ainult inspektor-kontaktisiku väljakutsel või valvuri loal".

Vanglate igapäevatoos kinnipeetavatega on just inspektor-kontaktisik see, kes kõige enam kinnipeetavatega kokku puutub ja kellel on oluline roll ka kinnipeetava igapäevaprobleemide lahendamisel. Kodukorra punkti 1.1.6. kohaselt toimub inspektor-kontaktisiku vahendusel tutvumine erinevate graafikutega, samuti saab kodukorra punkti 1.1.8 kohaselt kinnipeetav talle vajaliku blanketi kontaktisiku käest ja ka taotlusi edastab kinnipeetav inspektor-kontaktisiku vahendusel (nt kodukorra punktis 3.2.1 sätestatud taotlus). Kontaktisik on ka kinnipeetava esmaseks infoallikaks vanglas toimuva kohta (seda kinnitab kodukorra punkt 1.1.10).

Seega on inspektor-kontaktisikul erakordselt oluline roll kinnipeetava vanglakaristuse kandmisel. Kõike eeltoodut arvestades võib vangla töökorraldus, kus inspektor-kontaktisikuga ei ole teatud mõistliku aja vältel (näiteks paari tööpäeva jooksul) võimalik suhelda, kuna inspektor-kontaktisik võtab vastu vaid tund aega päevas ja jutulesoovijaid on palju, tuua kaasa selle, et isikul puudub praktiliselt võimalus mõistliku ajal jooksul taotleda või saada mõnd talle kehtiva õigusega lubatud hüve, kuna tal pole võimalik kohtuda inspektor-kontaktisikuga või saada temalt mõnd blanketti või ka nõu ja abi ühe või teise taotluse või dokumendi koostamisel.

Õiguskantsler peab tõepäraseks kinnipeetavate väiteid, et 90 kinnipeetavaga eluosakonnas on reaalne, et päevas vaid ühetunnise vastuvõtu aja juures ei pruugi isik päevade kaupa pääseda inspektor-kontaktisiku vastuvõtule ja saada suhelda inspektor-kontaktisikuga määral, mis võimaldaks kodukorras sätestatud viisil oma igapäevaeluga seonduvaid probleeme lahendada. Halvemal juhul võib isikul jääda kasutamata võimalus oma õiguste kaitseks, kuna ta ei saa õigeaegselt vajalikku blanketti, õigusakti või ka nõu inspektor-kontaktisikult.

CPT on oma standardites rõhutanud vanglaametnike ja kinnipeetavate positiivsete suhete tähtsust ning osutanud, et personali ja kinnipeetavate positiivsed suhted sõltuvad suurel määral ka piisava hulga töötajate pidevast kohalolekust vanglas ja selle territooriumil. Täitmata ametikohad ja/või töökorraldus, mis vähendab otsekontakte kinnipeetavatega, raskendab kindlasti positiivsete suhete arendamist. Üldisemas plaanis tekitab see ebastabiilse keskkonna nii töötajate kui kinnipeetavate jaoks.¹⁹

Kuna inspektor-kontaktisik asub vanglateenistuse n-ö "eesliinil", siis on õiguskantsleri hinnangul äärmiselt oluline korraldada inspektor-kontaktisiku töö selliselt, et kinnipeetaval oleks võimalik mõistliku aja jooksul pöörduda vahetult kontaktisiku poole. **Tallinna Vangla vangistussektsooni hoonete eluosakondades ei ole kogutud infost tulenevalt võimalus mõistliku aja jooksul inspektor-kontaktisikutega suhelda tagatud.**

Õiguskantslerile ei ole teadmata, et inspektor-kontaktisikutel on ka teisi tööülesandeid peale kinnipeetavatega igapäevase suhtlemise ja seetõttu ei pruugi pelk inspektor-kontaktisikute vastuvõtuaegade pikendamine olemasolevate inspektor-kontaktisikute hulga ja tööülesannete juures tõsta ilma inspektor-kontaktisikute töö kvaliteedile mõju avaldamata vangistussektsooni kinnipeetavate võimalusi mõistliku aja jooksul vastava soovi tekkimisest kontaktisikuga suhelda.

¹⁹ European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) standards. ("Substantive" sections of the CPT's General Reports). Lk 20, p 26. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://www.cpt.coe.int/en/documents/eng-standards.pdf>.

Seetõttu teeb õiguskantsler soovitusel analüüsida vangistussektsooni hoonetes asuvates eluosakondades töötavate inspektor-kontaktisikute tööülesandeid, -korraldust ja määratud vastuvõtuaegu ning kaaluda võimalust rakendada eluosakondades tööle rohkem inspektor-kontaktisikuid või jagada olemasolevate inspektor-kontaktisikute tööülesandeid teiste vanglateenistuse ametnikega ringi nii, et tagatud oleks kinnipeetavate võimalused mõistliku ajal jooksul pääseda inspektor-kontaktisiku jutule.

Samuti teeb õiguskantsler soovitusel korraldada vanglateenistuse ametnike töö ringi nii, et isikule igapäevaselt vajalikud blanketid oleks kergesti kättesaadavad (asuks nt valvuri juures või oleksid eluosakonnas vabalt saada).

4.8 Kartseri hügieeninurk

Ringkäigul kartserihoones ilmnes, et lisaks ühekohalistele kartserikambritele on Tallinna Vanglas ka kartserikambreid, milles on kaks päevaks üles tõstetavat voodit. Kartserikambri nurgas on tualett, mis ei ole ülejäänud kartserist mingilgi moel eraldatud. Vestlusel vangla juhtkonnaga tõdeti, et on ette tulnud juhtumeid, kus kartserikambri viibinud ka rohkem kui üks kinni peetav isik.

Õiguskantsler ja ka CPT on järjepidevalt rõhutanud, et lubatavaks ei saa pidada olukorda, kus isikud peavad kasutama tualetti teiste samas kambri viibivate isikute nähes, mis võib kujutada endast kinni peetavate isikute ebainimlikku ja alandavat kohtlemist.²⁰

Õiguskantsler teeb vanglale ettepaneku eraldada kahekohaliste kartserite tualetinurk ülejäänud kambri või vältida täielikult mitme isiku samaaegset paigutamist nimetatud kambritesse.

4.9 Tuleohutus

Kontrollkäigu ringkäigul viibinud päästeameti eksperdid tõdesid oma kokkuvõtvas arvamuses, et mitmetel evakuatsiooniteedel asuvad ukSED on lukustatud ning avatavad ainult võtmega. Kuna enamuses ruumidest puudub ka nõuetekohane tulekahju avastamise seade, ei ole tagatud inimeste operatiivne evakueerimine võimaliku tulekahju puhkemisel. Selline asjade korraldus nõuab ekspertide hinnangul vangla personali valmisolekut ning kiiret ja professionaalset tegutsemist võimaliku ohuolukorra tekkimisel, kuna kinnipeetavad isikud on lukustatud kambritesse. Omakorda tähendab see seda, et tulekahju korral tuleb tagada nende kiire evakueerimine ohustatud alast.

Ekspertid märkisid, et osade evakuatsioonipääsude kasutamine on tõkestatud (administratiiv-hoone teine evakuatsioonipääs esimesel korrusel); osadest hoonetest või ruumidest puudub nõuetekohane teine evakuatsioonipääs, sh puudub hädaväljapääs (raamatukogu, palvela); osadel evakuatsiooniteedel on ladustatud põlevmaterjali (palvela).

Enamuses ruumidest puudub tulekahju signalisatsioonisüsteem või muu tulekahju avastamise seade, sisemise voolikusüsteemi kapid on lukustatud ja kapi võti asub

²⁰ Vt nt CPT raport Eesti Valitsusele 23.09-30.09.2003 toimunud visiidi kohta, CPT/Inf (2005) 6, p 16, p 49. Samuti ka Õiguskantsleri 2007. Aasta tegevuse ülevaade. Lk 237-240.

valvuriruumis, mistõttu võimaliku tulekahju puhkemisel ei ole tagatud voolikusüsteemi operatiivne kasutamine. Tulekustutite kontrollimise tähtaeg saabub 2011. aasta märtsis.

Ekspertid märkisid, et kambrites kuivatatakse riideid kaitsekuplitega varustamata valgustite küljes ja nende vahetus läheduses. Niisketes ruumides on kasutatud niiskettesse ruumidesse sobimatuid elektrivalgusteid.

Õiguskantsler teeb Tallinna Vanglale soovitusel arvestada ekspertide poolt esitatud tuleohutusala tähelepanekutega ning vastavalt parandada vangla hoonete tuleohutust. Vajadusel teha selleks koostööd Päästeametiga.

5. Kokkuvõte

Eeltoodust tulenevalt teeb õiguskantsler järgmised soovitusel ja ettepanekud:

1. soovitusel kaaluda võimalust varustada vangistussektiooni hoonete eluosakonnad sooja vee kasutamise võimalustega nt elektri boilerite paigaldamise näol;
2. soovitusel luua pesukuivatamisvõimalused ka vangistussektiooni hoonete eluosakonnades (näiteks selleks eraldatud ja vastavalt varustatud ruumides), samuti luua vangistussektiooni hoonete juures pesu kuivatamise võimalus väljas ka mujal, kui vahetult suitsetamiseks ette nähtud hooviosas;
3. soovitusel analüüsida vangistussektiooni hoonetes öisel ajal, mil kambrite ukseid on lukustatud, WC kasutamise võimalusi ja tegelikku praktikat ning tagada, et kinnipeetav ei peaks tualeti kasutamiseks pärast vastava soovi esitamist ootama enam, kui 30 minutit;
4. soovitusel võimaldada kõigile vangla kinni peetavatele isikutele tellida laenutamiseks raamatuid vangla raamatukogust kõigist raamatukogus laenutamiseks pakutavate raamatute nimekirjast;
5. soovitusel püüda leida lahendusi, mis võimaldaks pakkuda vangistussektiooni hoonetes karistust kandvatele kinnipeetavatele tele- ja/või raadiosaadete jälgimise võimalust ka sõltumata kinni peetavate isikute isiklikest elektriseadmetest. Kuni pole leitud võimalust pakkuda vangistussektiooni hoonetes tele- ja/või raadiosaadete jälgimiseks vangla poolt tagatud elektriseadmetega, tuleks pöörata tähelepanu kambritesse elektriseadmete lubamisel ka asjaolule, et võimalikult lühike oleks aeg, mil kambris puuduvad teler ja raadio ja selleks menetleda olukorras, kus isik, kellele kuulus kambris ainus kasutuses olev teler või raadio, vabaneb või paigutatakse ümber ja samast kambrist on mõni kinnipeetav esitatud taotluse saada kambrisse kasutamiseks teler või raadio, vastavat taotlust võimalikult kiiresti;
6. soovitusel kaaluda võimalust tagada vangistussektioonis karistust kandvatele isikutele Interneti kasutamise võimalus mõnes teises ja sobivas ruumis. Kui vangla otsustab jätkata Internetile ligipääsu võimaluse pakkumist samas paigas, tuleks olemasolevaid kasutustingimusi parendada. Aknast sisse paistev päikesevalgus ei tohiks pimendada arvuti taga istujat, samuti tuleks luua võimalused teha veebist leitud materjalist väljatrukke. Vanglateenistus peaks hoolitsema, et pakutavad veebilingid avaneksid (sh kontrollimisel mitteavanenud link Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendite andmebaasi lehele);
7. soovitusel leida võimalused lubada pikaajalisi kokkusaamisi väljastpoolt tulevatele kokkusaajatele eelduslikult sobival ajal (eeskätt nädalavahetustel ja puhkepäevadel nii, et isikud saabuks kokkusaamisele laupäeval ja lahkukuks pühapäeval). Selleks võiks

- suunata täiendavat ressursi pikaajaliste kokkusaamiste korraldamisse ja seeläbi võimaldada kokkusaamisi ka nädalavahetustel;
8. soovitus suurendada vangla vangistusseksiooni hoonete eluosakondades telefoniaparaatide hulka;
 9. soovitus analüüsida vangistusseksiooni hoonetes asuvates eluosakondades töötavate inspektor-kontaktisikute tööülesandeid, -korraldust ja määratud vastuvõtuaegu ning kaaluda võimalust rakendada eluosakondades tööle rohkem inspektor-kontaktisikuid või jagada olemasolevate inspektor-kontaktisikute tööülesandeid teiste vanglateenistuse ametnikega ringi nii, et tagatud oleks kinnipeetavate võimalused mõistliku ajal jooksul pääseda inspektor-kontaktisiku jutule;
 10. soovitus korraldada vanglateenistuse ametnike töö ringi nii, et isikule igapäevaselt vajalikud blanketid oleks kergesti kättesaadavad (asuks nt valvuri juures või oleksid eluosakonnas vabalt saada);
 11. ettepaneku eraldada kahekohaliste kartserite tualetinurk ülejäänud kambrist või vältida täielikult mitme isiku samaaegset paigutamist nimetatud kambratesse;
 12. soovitus arvestada ekspertide poolt esitatud tuleohutusosalaste tähelepanekutega ning vastavalt parandada vangla hoonete tuleohutust. Vajadusel teha selleks koostööd Päästeametiga.

Soovituste täitmise osas teostab õiguskantsler järelkontrolli hiljemalt 6 kuu möödudes soovitude tegemisest.